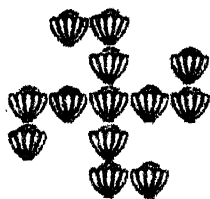


“ પ્રકાશ ” ગ્રંથમાળા—મોડાસા. મણકો ૨

---

બાળકોનાં ગીતા



રમણલાલ પી. સોની.

એક

પછી

એક

ગીત	પાત્ર	ગીત	
૧ મારો દંડા	૧	૨૩ કવો મજા !	
૨ મારી હોડી	૨	૨૪ ઉંકું આકાશ	
૩ ખટક ! ઘોડા ખટક !	૩	૨૫ ફૂલ બાગનો માળી	
૪ ટોંગલી	૪	૨૬ મારી બહેન બા	
૫ અણી બોર	૫	૨૭ મોટી મા	
૬ નાનો દોસ્ત	૬	૨૮ વીરા હળવે હળવે ચાલ	
૭ મારી નિશાળ	૭	૨૯ ભાભ મારો	
૮ ગાય ગાય દૂધ દે	૮	૩૦ તું બોલ મારા, વીર	
૯ ભાઈ કબુતર આવોને	૯	૩૧ માવડીના બન્યા	
૧૦ મામાની ગાય	૧૦	૩૨ ખાંભી પૂજન	
૧૧ ચાંદા મામા	૧૧	૩૩ કાંઈ તો આપો	
૧૨ વાદળીઓ	૧૨	૩૪ રામ રાગ રામ	
૧૩ ફૂ ફૂ ફૂ	૧૩	૩૫ કરસનિયાની રાદ	૩૭
૧૪ સરજ ઉગ્યો	૧૪	૩૬ માખણ ચોર	૩૯
૧૫ મારો પતંગ માગે દોર	૧૫	૩૭ મારો દેશ	૪૦
૧૬ તુલસી પૂજન	૧૬	૩૮ રેટિયે લેખે હરિનું નામ	૪૧
૧૭ ચાલો હોળી જેવા જામ	૧૭	૩૯ ખાદી દેવ	૪૨
૧૮ દીવાળી ને હોળી	૧૮	૪૦ રૂડેરા રેટિયો	૪૫
૧૯ દીપડો જેવા જાવું	૨૦	૪૧ મારી મુઠી રેટિયો, પગ લાખ્યાના	૪૬
૨૦ એકશડાં ના કાંતે	૨૧	૪૨ જય જય પ્રિયતમ મમ દેશને	૪૮
૨૧ અમે	૨૨	૪૩ ઝેરનો ખાલો	૪૯
૨૨ ફેરીના ચોકમાં	૨૩		

# ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૧૫૩૪૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ અમલદારનાં ગીતો

વિષય ૨૨૧૩

---

# બાળકોનાં ગીતો



રમણલાલ પી. સોની.

પ્રકાશક:-

ચુનીલાલ વિ. બુટાસા.  
મોડાસા.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય  
અમદાવાદ  
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ  
૧-૧૨-૧૯૫૦

આવૃત્તિ પહેલી

પ્રત ૧૦૦૦

છુટક કીંમત ૦-૫-૦

---

સુદ્રક:-

ધી મોડાસા પ્રી. પ્રેસમાં શાહ મણીલાલ મગનલાલે  
જાપી-કે. બુટાસાવાડા મોડાસા.

બેન ગીજી  
અને  
ભાઈ કાન્તિ  
ને  
સમર્પણ

લેખક.

પ્રસ્તાવના.

“ બાળકોનાં ગીતો ”

વાંચીને બાળકો તેના કવિને  
પોતાની દુનિયામાં ખુશીથી  
ઢાખણ કરશે.

જુગતરામ દવે.

બાળકોનાં ગીતો



## સુધારીને વાંચો

પૃષ્ઠ	લીટી	ને બદલે	શુદ્ધ
૪	૫	કાળ જળ	કાજળ
૧૨	૬	ધૂટી	ધૂટી
૧૪	૨	કેવે	કેવો
૪૭	૧૩	ધૂળ	ધૂળ ઉડી
૪૯	૪	સાંગ	સગાં
,,	૧૨	ખોલાયો	ખોલાબ્યો
,,	૧૬	દોડયો	દોડતો
૫૨	૧૨	મૃત્યુતણી	મૃત્યુની ન



## મારો દડો

ધબધબ ઉછળે મારો દડો

સુંદર કેવો મારો દડો !

લાડુ જેવો મારો દડો

ચાંદા જેવો મારો દડો.

સૂરજ જેવો મારો દડો

ધરતી જેવો મારો દડો.

મારો દડો આ મારો દડો

સુંદર કેવો મારો દડો !

નીચે પછાડું

ઉપર ઉછાળું

ફર ફંગોળું

મારો દડો આ મારો દડો

સુંદર કેવો મારો દડો !

જીભ હોય તો વાતો કરું

જીવ હોય તો સાથે ફરું

સાથે રમું ને સાથે જમું

દડો દડો ત્યાં ત્યાં હું દડું

મારો દડો આ મારો દડો

સુંદર કેવો મારો દડો !

ધબધબ ઉછળે મારો દડો

સુંદર કેવો મારો દડો !



## મારી હોડી

મારી હોડી મારી હોડી  
એ સરસર કરતી  
જાય અપારે દોડી  
મારી હોડી !

એ હોડીમાં ભંડાર ભર્યા  
વનવગડાના કે માલ ભર્યા.  
સુકાં કુંજાં, લીલાં પીળાં  
ભાતભાતનાં પાન ભર્યાં.

જાતજાતનાં ધાન ભર્યાં  
રંગરંગનાં રત્ન ભર્યાં  
કાચ વીણીને ઘસી બનાવી  
નીલમ ને માણેક ભર્યાં

ઠળિયા બેર તણાય ભર્યા  
ધાણીચણા ને દાળ ભર્યા  
શ્વેત ધન માથે લઈ બેઠાં  
ઢીંગીબાઈ દમામ ભર્યાં.

મારી હોડી મારી હોડી  
એ સરસર કરતી  
જાય અપારે દોડી  
મારી હોડી !

## ખટૂક ! ઘોડા ખટૂક !

લાકડીના ઘોડા કરીને હું, લડાઈ લડવા જાઉં  
શેરીનાં છોકરાં લેગાં કરીને સૌનો રાજા થાઉં

ખટૂક ! ઘોડા ખટૂક !

ઘોડા મારો ખટૂકા ભરતો, સૌથી આગળ જાય  
લગામ ખેંચી જિલો રાખું તો, મસ્તી કરવા ધાય

ખટૂક ! ઘોડા ખટૂક !

સાંજ સવારે ઘોડે ખેસી ખહાર ફરવા જાઉં  
વિજળી વેગે અશ્વ કૂદાવી, અંતરમાં હરખાઉં !

ખટૂક ! ઘોડા ખટૂક !

ઘોડે સ્વાર થઈ મીનીટમાં તો, ગામ જઈને આવું  
મુસાફરીની વાતો કરતાં, કેવો હું મલકાઉં !

ખટૂક ! ઘોડા ખટૂક !

ઘોડા મારો મને જીંચકે પશુ હુંમાં નહિ ભાર  
ઘોડા મારો પરમેશ્વર, ને હું ઘોડાનો પ્રાણ !

ખટૂક ! ઘોડા ખટૂક !



## ઢીંગલ્લી

ખ્હેની! જો, જો, ખનાવી મેં આ ઢીંગલ્લી રે.  
કેવી શોભે મઝાની મારી ઢીંગલ્લી રે.

એનો ઝુલેકૂલે વેશ

એના કાળા લમર કેશ

એની કાળજળ કાળી શી, ચમક આંખ નીરે-ખ્હેની૦

એના નાનકેરા હાથ,

દોડી દોડી લીડું બાથ

એની કમ્મર ઢળેલી કેવી લાગતી રે- ખ્હેની૦

એના દેહનો દમામ

એના રૂપનો રૂવાળ

એને સૈ કરે સલામ

એવી શાણી સુશીલ મારી ઢીંગલ્લી રે- ખ્હેની૦

કેવી સુંદર ખનાવી મેં આ ઢીંગલ્લી રે

ખ્હેની! જો, જો, ખનાવી મેં આ ઢીંગલ્લી રે.

## ચણીબોર

રાતાં રાતાં ચણોઠી શાં, બોર ચણીબોર,  
 મીઠાં મીઠાં સાકરિયાં આ, બોર ચણીબોર;  
 નાનાં નાનાં સ્વાદ ભરેલાં, બોર ચણીબોર,  
 ખાવાની શી મઝા પડે છે! બોર ચણીબોર!  
 ચાંદા સૂરજ જેવાં મારાં, ગોળ ચણીબોર!  
 ધરતીના ગોળા જેવાં આ, ગોળ ચણીબોર!  
 ફેંકે તો એ ફરે ફૂદરડી, ગોળ ચણીબોર,  
 ખાવાની શી મઝા પડે છે! બોર ચણીબોર!  
 રાતાં રાતાં ચણોઠી શાં, બોર ચણીબોર  
 મીઠાં મીઠાં સાકરિયાં શાં બોર ચણીબોર !



## નાનો દોસ્ત

મારા પ્રભુ તો નાના છે,  
 દુનિયાભરના રાજા છે;  
 આજ અડીને ઉભા છે,  
 સાગર જળમાં સૂતા છે,  
 કણકણમાં એ ધૂપા છે,  
 રજરજથી જાણીતા છે.

ઝાડ પાન પર બેઠા છે,  
 ગિરિચુકામાં પેઠા છે;  
 હૈયે હૈયે ગાલે છે,  
 મનની વાતો જાણે છે.

અનાથનો એ નાથ છે,  
 નબળાનું એ જોર છે;  
 નોંધારે આધાર છે,  
 નિર્ધનનો લંડાર છે.

પશુપંખીની પાંખ છે,  
 જીવજંતુની આંખ છે;  
 દુનિયાનો રાજા પરમેશ્વર  
 મારો નાનો દોસ્ત છે.

## મારી નિશાળ

મને બહાલી નિશાળ,  
મારી નાની નિશાળ;  
મને લાગે મઝાની,  
આ મારી નિશાળ.

રોજ દર્શને હું જાઉં,  
રોજ પૂજને હું જાઉં;  
રોજ રોજે ગજવું,  
આ મારી નિશાળ.

મારી વાલસાથી માત,  
કરું પ્રીતે પ્રપાત;  
સદા થાજે કૃપાળુ,  
ઓ ! મારી નિશાળ.

મને બહાલી નિશાળ,  
મારી નાની નિશાળ;  
મને લાગે મઝાની  
આ મારી નિશાળ.





## ગાય ગાય દૂધ દે

ગાય ગાય દૂધ દે,  
ઘોળું ઘોળું દૂધ દે;  
મીકું મીકું દૂધ દે,  
ગાય ગાય દૂધ દે.

સાબાં માટે દૂધ દે,  
માંદાં માટે દૂધ દે;  
નાનાં માટે દૂધ દે,  
મોટાં માટે દૂધ દે;  
ગાય ગાય દૂધ દે.

બાને માટે દૂધ દે,  
બાપા માટે દૂધ દે;  
બહેની માટે દૂધ દે,  
મારા માટે દૂધ દે;  
ગાય ગાય દૂધ દે.

થોડું થોડું દૂધ દે,  
ચાપુ ચાપુ દૂધ દે;  
ગાય ગાય દૂધ દે,  
રાત્રી થઈને દૂધ દે;

હસી હસીને દૂધ દે;  
હું તને રમાડું;  
ખવાડું ને પીવાડું,  
તું મને દૂધ દે;

ગાય માતા દૂધ દે.

ગાય મારી માતા,  
વાછરડો મારો બ્રાતા;  
વાછરડી બહેન મારી,  
મને ખૂબ બહાલી.

## ભાઈ કબુતર આવોને

ભાઈ કબુતર

ભાઈ કબુતર, મારે આંગણુ આવોને;

કોઈ દિને તો

ખેંદનને ખારે, ભાઈ કબુતર આવોને.

ચણુ નંખાવું

કણુ વેરાવું, ખાંતે ખાવા આવોને;

વનવગડાના

જોગી પંખી, ભાઈ કબુતર આવોને.

પાંખો ફફડે

પીછાં ઉડે, શોર મચે શો ભારીરે;

દેખું દેખું

ને હરખાઉં, ભાઈ કબુતર આવોને.

પીછું તારું

માથે મૂકી, નાચું ફૂડું ગાઉં રે;

ડાહ્યા મારા

બહાલા પંખી, ભાઈ કબુતર આવોને.



## મામાની ગાય

કાળા ભૂરા ડખ્ખા જેવું,  
શું આ ધીમું ચાલે !  
ઠાણુ હશે ભરવારો એનો,  
ક્યાં એ રમવા જાયે !

રૂપે રંગે દેહિ જાણે,  
લેંસ ભૂરી એ લાગે;  
ગાય કહી મામાની એને.  
જૂલ કરી ભગવાને.

ભૂરી તોયે લાઇ, લલેરી,  
ઠઠરૂપી પશુ સારી;  
એની સાથે રમવાની તો,  
છેજ મઝાજ અનેરી !

## ચાંદામામા

વિષ્ણુ લક્ષ્મી જાતાં હતાં,  
 જાતાં જાતાં ગોક્ષુ જડી;  
 લક્ષ્મીએ વિષ્ણુને દીધી;  
 વિષ્ણુએ મહાદેવને દીધી;  
 મહાદેવે બ્રહ્માને દીધી;  
 બ્રહ્માએ સૂરજને દીધી.

સૂરજદાદા રમતા હતા,  
 આકાશે ઝગમગતા હતા;  
 સાંજ પડે પરસેવો વર્ષ્યો,  
 પરસેવાનો ગોળો કર્યો.

ગોળો લઈ ગોફળમાં મેલ્યો,  
 ગોફળ સાથે ઘૂટી ગયો;  
 ગોફળ ગઈ ને ગોળો ગયો,  
 દેખી સૂરજ ઝાંખો થયો.

ગોફળ નીચે નીચે ગઈ,  
 ધરતી પર આવીને રહી;  
 ગોળો ચકરી ખાતો ગયો,  
 ભૂંચે જઈ આકાશે રહ્યો.  
 ગોળાનો તો ચાંદો થયો,  
 આકાશે એ રમતો રહ્યો;  
 સૂરજદાદા રડી પડ્યા,  
 ચાંદા મામા હસી પડ્યા.



## વાદળીઓ

બા ! પેલી વાદળીઓ      દોડી દોડી પાણી ભરીને  
 જો ! જો ! પાણી ભરવા બન્ય,      શાને ઢોળી નાખે ?  
 દરિયામાંથી પાણી ખેંચી      બા ! તું તો કદીયે રસ્તામાં  
 લાવી રેડે ભોંય.      ૧      બેઠું ફેાડી ન નાખે      ૨

બા ! તું તો કહે, ‘દરીયાનું તો વાદળીઓ બા ! એક બીજાની  
 પાણી ખારું ખારું,’      સાથે રહીને ચાલે  
 પણ આ વાદળીઓનું પાણી વરસીને પછી ઘડીકમાં તો  
 જરા ન લાગે ખારું.      ૩      કયાં સંતાઈ જાયે ?      ૪

આકાશે બા ! એ શી રીતે      પાણીની સાથે વાદળીઓ  
 અદ્ધર પદ્ધર ચાલે ?      નીચે કેમ ન આવે ?  
 ને દરિયામાંથી શી રીતે      આવે તો બા ! એની સાથે  
 પાણી ખેંચી લાવે ?      ૫      રમવું સારું ફાવે ?      ૬



કૂકૂ કૂ

ને, પેલો પાધરમાં બિંમો,

કૂકડો કૂકૂ કરે;

સુણે કે ના સુણે કોઈ પણ,

કેવે એ પોકારે....કૂકૂ કૂ.

ખચ્યાં એનાં કાકલ કાતાં,

પાછળ ફેરા ફેરે;

લોંચ ખોતરી ધૂળ ઉરાડી,

ચાંચે ચારો ચરે...કૂકૂ કૂ.

મનેય પાધરમાં છૂપીને,

કૂકૂ કરવું ગમે;

સુણે કે ના સુણે કોઈ પણ,

કૂકૂ કરવું ગમે...કૂકૂ કૂ

---

## સૂરજ ઊગ્યો

ઊગ્યો ઊગ્યો સૂરજ ઊગ્યો,  
બાળકની કીકીમાં ઊગ્યો,  
ઘંટીના ઘોરાટે ઊગ્યો,  
ગોરસની છાળોમાં ઊગ્યો;  
પંખીડાની પાંખે ઊગ્યો,  
કોયલડીના કંઠે ઊગ્યો,  
મથૂરનાં પીછાંમાં ઊગ્યો,  
પુષ્પોની પાંખડીએ ઊગ્યો,  
ડુંગરડાની ધારે ઊગ્યો,  
સાગરને સીમાડે ઊગ્યો.  
ઊગ્યો, ઊગ્યો, સૂરજ ઊગ્યો,  
બાળકની કીકીમાં ઊગ્યો,  
પૂરવને આકાશે ઊગ્યો.

---



## મારો પતંગ માગે દોર

પતંગ માગે દોર રે  
 મારો પતંગ માગે દોર;  
 કોઈ દોરી પાછી લાવો રે,  
 મારા પતંગને વળગાડો રે—મારો  
 મારો પતંગ ઊડે ઊંચે રે,  
 કોઈ ઊંચે ઊંચે ખેંચે રે—મારો  
 મારો પતંગ કેવો નાચે રે,  
 શો ઝોક લઈ એ હીંચે રે—મારો  
 મારો પતંગ એકલ ઊડે રે,  
 આકાશે એકલ ધૂમે રે—મારો  
 મારો પતંગ માગે દોર રે  
 મારો પતંગ માગે દોર.

## તુલસી પૂજા

હાલો હાલો ને સહિયર જાઈએ ક તુલસી પૂજવાને.

ડાંગે હાથે નૈવેદ્યધૂપ થાળ, જમણે કુલમાળા;

સહુ માને મંદિરિયે હાલો ક તુલસી પૂજવાને.

હાલો—

માનો પૂરીએ કુંકુંમથી ચોક, ચોખલે ચીતરીએ;

રે! હાલો સહિયર સૌ હાલો ક તુલસી પૂજવાને.

હાલો—

માને ફૂલડે વધાવીએ નૈવેદ્ય, ધૂપથી રીઝવીએ;

સહુ હાલો મંદિરિયે હાલો ક તુલસી પૂજવાને.

હાલો—

માને ઘીનો દીવો તે જાણે, કે જીવતી જશગાથા;

એવાં ગાવા યશો ગાન હાલો ક તુલસી પૂજવાને.

હાલો—

માનો કુણલો ભીનલો વાન, દરશન કરવાને;

સહુ હાલો ઉતાવળે હાલો ક તુલસી પૂજવાને.

હાલો હાલો સહિયર સૌ જાઈએ ક તુલસી પૂજવાને.



## ચાલો હોળી નેવા જઈએ

શેરીએ શેરીએ હોળી સળગી,  
ભર્યા નગરમાં આગ ભભૂકી;  
અંધારે અજવાળું પ્રકટયું,  
ચાલો નેવા જઈએ.

ખુણે ખુણેથી કચરો કાઢો,  
બળતણના ભારા ઉપાડો;  
હુતાશનીમાં હોમી દઈએ,  
ચાલો નેવા જઈએ.

ઘર ઘરથી ઘેરૈયા આવો,  
ઘર ઘરથી હોળૈયાં લાવો,  
હોળીમાં સૌ હોમી દઈએ,  
ચાલો નેવા જઈએ.

શેરીએ શેરીએ પહોંચી જઈએ,  
હોકારે ઘરખાર ગજવીએ,  
ગાફલને ગભરાવી દઈએ,  
ચાલો નેવા જઈએ.



## દીવાળી ને હોળી

આજ દીવાળી, કાલે હોળી;  
દીવાળી ને હોળી,  
અહા ! શી દીવાળી ને હોળી !

દીવાળી પર ઘર ઘર દીવા  
રચે નાર રંગોળો,  
હોળી શેરીમાં સળગાવે  
ઘેરેયાની ટોળી.

દીવાળીના ધૂમ ધડાકા  
બણે આવી રાણી,  
હોળી તો ગાંડી ગામડિયણ  
ફાંકે સૌએ ધાણી !

દીવાળીમાં 'હમે તમે' ને  
'વારુ વારુ' બોલે,  
સરખે સરખાનાં ધીંગાણાં  
હોળો રંગે રોળે.

દીવાળી મોટાં માણુહની  
હોળી તો નાનાંની,  
દીવાળી ધમકાવી કાઢે  
હોળી ભાઈ મજાની !  
અહા ! શી દીવાળી ને હોળી !

## દીપડો જોવા જવું

વગડાની વાટડી પેંઘો છે દીપડો,  
દીપડો જોવા જવું હો મા.

રુવે છે ગોચરે ગાવ મારી માવડી,  
દીપડો જોવા જવું હો મા.

રુવે છે આંગણે લોક મારી માવડી,  
દીપડો જોવા જવું હો મા.

દીપડો તે કેવો થાય મારી માવડી,  
દીપડો જોવા જવું હો મા.

એનું તે કેટલુંક જોર મારી માવડી,  
દીપડો જોવા જવું હો મા.

એનો તે કેવડો જીવ મારી માવડી.  
દીપડો જોવા જવું હો મા.

## એકલડાં ના ફાવે

મા, મને એકલડાં ના ફાવે.

રમતાં કેં લિજ્જત નાવે—

મા૦—

ધૂળ ઊશેટી કરું ઢગલીઓ, ને બાંધું ધ્વજ માથે,  
કરું ઘોલકાં રેતીમાં પણ જોનારું નહિ સાથે—મા૦—

વાડામાં હું છોડ ઉગાડું, રાત રહી રખવાળે,  
છાલકછાલક જળ સીંચું પણ જોનારું નહિ પાસે—મા૦—

ખળખળ જળ ંહેતી સરિતામાં, બેસું પગ બોળીને,  
વાતો કેં કેં મનમાં જાગે, પણ કહું તે હું કોને—મા૦—

વાછરુની ડોકે વળચું ને, હેતે ભીડું બાથે,  
બાંગળાં મારાં વાછરુ ચાટે, જોનારું નહિ સાથે—મા૦—



## અમે

અમે બાળ છીએ,  
અમે બાળ છીએ;  
અમે બહાલાં પ્રભુજનાં બાળ છીએ.

અમે સત્ય વદી સત મેળવીએ.  
અમે સંયમથી બળ કેળવીએ;  
અમે મેળવીએ, અમે કેળવીએ,  
અમે દાન દયા નિત આચરીએ.

અમે દેવ ગુરુ ચરણે નમીએ,  
અમે બાળ પરસ્પર સૌ નમીએ;  
ગુરુને નમીએ, પ્રભુને નમીએ,  
અમે વિશ્વવિષે સહુને નમીએ.

અમે એક પ્રભુજનાં બાળ છીએ,  
અમે એક ગુરુજનાં શિષ્ય છીએ;  
અમે બાળ છીએ, અમે શિષ્ય છીએ,  
અમે બાળક સર્વે સમાન છીએ.

## શેરીના ચોકમાં

આવોરે છોકરાં, શેરીના ચોકમાં,  
 બિલી પરવડી, શેરીના ચોકમાં;  
 બાણે કમળકૂલ, શેરીના ચોકમાં,  
 આવો રે છોકરાં, શેરીના ચોકમાં.

ચાંદે ચમકતી, શેરીના ચોકમાં,  
 દૂધડે ઝરતી, શેરીના ચોકમાં;  
 તડકી છાંયડી, શેરીના ચોકમાં,  
 બિલી પરવડી, શેરીના ચોકમાં.

રમીએ નિરાંતે, શેરીના ચોકમાં  
 હુચીએ ઉભાસે, શેરીના ચોકમાં;  
 ફરીએ ફૂંદરડી, શેરીના ચોકમાં,  
 બિલી પરવડી, શેરીના ચોકમાં.

આવોરે છોકરાં, શેરીના ચોકમાં.  
 બિલી પરવડી, શેરીના ચોકમાં;  
 બાણે કમળકૂલ, શેરીના ચોકમાં,  
 આવોરે છોકરાં, શેરીના ચોકમાં.





## કેવી મઝા !

મા, હોઉં જો આલનો તારો તો તરવાની કેવી મઝા;  
મા, હોઉં જો નાવડી નાની તો ઝૂલવાની કેવી મઝા.  
મા, હોઉં જો વાછડી નાની તો ઠેકવાની કેવી મઝા;  
મા, હોઉં તારા ભાલની ટીલો તો ટીકવાની કેવી મઝા.

મા, હોઉં જો દેવની ચલ્લી તો ચુગવાની કેવી મઝા!  
મા, હોઉં વનફલની ડાળી તો મ્હુકવાની કેવી મઝા.  
મા, હોઉં જો મોરલો નાનો તો નાચવાની કેવી મઝા;  
મા, હોઉં તારા કંઠની કંઠી તો ભેટવાની કેવી મઝા.

---

## ઉડું આકાશ

વાદળમાંથી ઢળ્યો મેહલો,  
જળજળ સઘળી ધરતી થઈ,  
ખળખળ કરતી હસતી રમતી,  
શેરીમાંથી ઝરણી વહી;  
કેવો મોહક એનો રંગ  
ભણે સૃષ્ટિનો આનંદ !

ધારા જળની પડે ભોંય પર,  
એકમેકથી અથડાતી,  
છબં છાજલી વૃક્ષ વેલ ને,  
ધરતી ડુંગર પછડાતી;  
મીઠાં એનાં શા સંગીત  
સુણતાં ના થાકુંજ લગીર !

(૨૬)

સૂરજનાં અજવાળાં ડૂબ્યાં,  
વિજળી સર્પ સમી સરતી,  
મેઘધનુ માથે ધારી,  
દે જગદંબા વરદાન હસી;

ધારા તેજ તણી છૂટી  
ઊંચેથી નીચે સરતી !

દરિયાનાં પાણી પી પીને,  
વાદળીઓનાં જૂથ વધ્યાં,  
જળ શા પાતળ પડથી એનાં,  
અંગ બધાંયે બંધાયાં !

ઢીસે એ કેવાં રસરૂપ  
લાગે કેવાં દિવ્ય અનુપ !

કોડ અનેરા ઉરમાં ઉપડે,  
વાદળીઓ સહ વહેવાના,  
સૃષ્ટિને જળ ધારાઓથી,  
પાતળ પડમાં પૂરવાના.

જાણે, મા ! ઊડું આકાશ  
પડું કૂઠી નભગંગા પાર !



## ફૂલબાગનો માળી

મારે માળી થાવું છે ફૂલબાગના;  
ફૂલબાગના, ફૂલબાગના,  
મારે માળી થાવું છે ફૂલબાગના.

ફૂલ ભેગો હું ફૂલ જેમ ખીલું,  
ચારકોર હું સુગંધરંગ રેલું,  
માનવીની વધારું સુખ ભાવના;  
મારે માળી થાવું છે ફૂલબાગના.

ફૂલછોડમાં પતંગિયાં ઉરાડું,  
મોર મેના કોયલ સંગ ખેલું,  
માનવીની વધારું શુભ કામના;  
મારે માળી થાવું છે ફૂલબાગના.



## મારી જહેનખા

આંગણે ઉઝસ મારી જહેનખા,  
વાડીએ ગુલાબ મારી જહેનખા;  
માત શી સ્નેહાળ મારી જહેનખા,  
દેવની દયા શી મારી જહેનખા.

મૃતને સજીવ કરે,  
પત્થરના દેવ કરે;

આયુષની વેલ મારી જહેનખા,  
પુણ્યનો પરાગ મારી જહેનખા;  
સંસારનો સાર મારી જહેનખા;  
દેવની આશિષ મારી જહેનખા.



## મોટી મા

મા ! આજલા જેવું ઉર, તારૂં મોટીમા !

મા ! સ્નેહે એ જરૂર કેવું ! મોટીમા.

મા ! દરિયા જેવું દીલ, તારૂં મોટીમા,

મા થાય કદી ન અધીર, તું તો મોટીમા.

મા ! ધરતી જેવું ધ્યાન, તારૂં મોટીમા,

મા ! થાક્યાંનો આરામ, તું તો મોટીમા.

મા ! તારા જેવી આંખ, તારી મોટીમા,

મા ! માથું શીળી પાંખ, તારી મોટીમા.



## વીરા હજવે હજવે ચાલ

વીરા હજવે હજવે ચાલ,  
તારી પાવડી નાં દુખે;  
વીરા ધીમે ધીમે ચાલ,  
તારી માવડી નાં દુલે.

વીરા ધીરે ધીરે ચાલ,  
તારી ખેનડી નાં ખીજે;  
વીરા આગે આગે ચાલ,  
તારી ચાલથી સૌ રીઝે.

વીરા હજવે હજવે ચાલ,  
તારી પાવડી નાં દુખે;  
વીરા ધીમે ધીમે ચાલ,  
તારી માવડી નાં દુલે.



## ભાઈ મારો—

ભાઈ મારો થાશે શિવાજીનો બેડકો;  
ભાઈ મારો ઘોડે ચઢીને રણ ધૂમશે,  
ભાઈ મારો વગડામાં વાટ નવી પાડશે—ભાઈ મારો૦

ભાઈ મારો ખાંડાના ખેલ ભલા ખેલશે,  
ભાઈ મારો ડુંગરડા ધાર ગઢ ખાંધશે—ભાઈ મારો૦

ભાઈ મારો જલ્દીમનો કુર હાથ ભાંગશે,  
ભાઈ મારો હિંદવી સ્વરાજ ઘંટ ખાંધશે—ભાઈ મારો

ભાઈ મારો રણમાં જીતીને ઘેર આવશે,  
ભાઈ મારો માડીની કૂખને દીપાવશે—ભાઈ મારો૦





## તું બોલ, મારા વીર

હથિયાર ઝાલીશ કે ? તું બોલ, મારા વીર !  
તલવાર વીંઝીશ કે ? તું બોલ, મારા વીર !  
અમ્મા ! માડીના જાયા વીર રણધીર !

રણમાં ઝુઝીશ કે ? તું બોલ, મારા વીર !  
મોખરે લડીશ કે ? તું બોલ, મારા વીર !  
અમ્મા ! માડીના જાયા વીર રણધીર !

હુઃખમાં ધૂમીને, હુઃખ ટાળ મારા વીર,  
રણમાં ધૂમીને, અમર થાવ મારા વીર !  
અમ્મા ! માડીના જાયા વીર રણધીર !



## માવડીના જાયા

વીરા ! પારણીએ પોઢાડું, મારી માવડીના જાયા,  
વીરા ! હિંડોલે હિંચોળું, મારી માવડીના જાયા.

વીરા ! શૂર શિવાજી થાજે,  
વીરા ! રણસંઘ્રામે જાજે;  
વીરા ! કૂલડિયે વધાવું, મારી માવડીના જાયા,  
વીરા ! કુંકુંમે વધાવું, મારી માવડીના જાયા.

વીરા ! પ્રતાપ જેવો થાજે,  
વીરા ! દુઃખે ના મુઝાજે;  
વીરા ! ચોખલિયે વધાવું, મારી માવડીના જાયા,  
વીરા ! મોતિડે વધાવું, મારી માવડીના જાયા.

વીરા ! દેશવિદેશે જાજે,  
વીરા ! સંકટ સામે થાજે;  
વીરા ! આનંદે વધાવું, મારી માવડીના જાયા,  
વીરા ! માથડિયે ચઢાવું, મારી માવડીના જાયા.



## ખાંભી પૂજન

સહિયર, હાલો વીરની ખાંભી પૂજવા—  
 વીર ચોરી ચીતરી, કાચી કેળની;  
 વીર બેઠેલ મંડપ માંચ  
 સુણી યુમરાણુ,  
 ઉઠ્યો ભરી કાળ તે.

વીર મીઠળ છૂટયાં, ન હાથથી;  
 એરે હાથ સજી તલવાર  
 કરી ચમકાર,  
 ધસ્યો વીર વાટડી.

વીર એક હોકાર, કરી પડ્યો;  
 વાળી ગામ બધાનીય ગાય  
 દઇ નિજ કાય,  
 ગયો સુરધામ એ.

સહિયર ખાંભીએ, મૂકીએ દીવડા;  
 વીરદેહ કરી જલધાર  
 ધરી ફૂલહાર,  
 ને, વીર વધાવીએ.



## કંઈ તો આપો

કોઈ ગરીબડાંને આપો,  
સૂકી ભાખરીઓ બે આપો;  
એ તો ધર્મ છે.

કોઈ નિરાધારને આપો,  
પૈના મમરા લાવી આપો;  
એ તો ધર્મ છે.

કોઈ દીનજનોને આપો,  
કાઢવૂઢું લુગડું આપો;  
એ તો ધર્મ છે.

કોઈ દુખીઆને કંઈ આપો,  
ઘડી વિસામો તો આપો;  
એ તો ધર્મ છે.



## રામ રાજરામ

મારો બાલપણનો સાથી રે, રામ રાજરામ !

મારી શેરીનો સંગાથી રે, રામ રાજરામ !

રામ રાજરામ

રામ રાજરામ

મારો શતદ્વિ'નો સહચારી રે, રામ રાજરામ !

બલી બજરંગીનો દ્વામી રે, રામ રાજરામ-

જતિ લખમણુજનો બંધુ રે, રામ રાજરામ !

સતી સીતાનો રસસિધુ રે, રામ રાજરામ !

રામ રાજરામ

રામ રાજરામ

મારો બાલપણનો સાથી રે, રામ રાજરામ !

મારો શેરીનો સંગાથી રે, રામ રાજરામ.



## કરસનિયાની રાઠ

અધ્યા કરસનિયા, માગે તે આપું, જા, વનમાં તું ઘેનું ચરાવવા.

તું કહે તો આપું છાસલડી,

તું વનમાં જા મારી લાડકડી;

હો કરસનિયા, છાસલડી પીને તારું મન માનશે ?

ના મારે જોઈએ છાસલડી,

એ ખાટી મોળી છાસલડી;

હો માવલડી, છાસલડી પીધે મનડું નહિ માનશે.

તું કહે તો આપું ગાવલડી,

તું દોહી દોહી પીજે દૂધલડી;

હો કરસનિયા, છાસલડી પીને તારું મન માનશે ?

ના મારે જોઈએ ગાવલડી,  
ના મારે પીત્રી દૂધલડી;  
હો માવલડી, ગાવલડી લીધે મનડું નહિ માનશે.

તું કહે તો આપું ઘોકલડી,  
ખાંધે નાખી કર કીર્તનડી;  
હો કરસનિયા, ઘોકલડી લઈને તારું મન માનશે ?

ના મારે જોઈએ ઘોકલડી,  
ના જાણું હું કંઈ કીર્તનડી;  
હો માવલડી, મનમાન્યું મળશે તો મનડું માનશે.

તું કહે તો આપું લીલુડી,  
તને રતન જડેલી વાંસલડી;  
હો કરસનિયા, વાંસલડી લઈને તારું મન માનશે ?

ના મારે જોઈએ વાંસલડી,  
છે મારી પાસે વાંસલડી;  
હો માવલડી, માખણનો ફેંદો મળશે તો માનશું.



## માખણચોર

માખણચોર, માખણચોર, બાલકન્દૈયો માખણચોર.

“મા! મા! મુજને સઘળા લોકો માખણચોર કહે છે;

“પણ મા! સાચું કહે, કે માખણ મને કદીયે ભાવે છે?”

માત જ્યોદ્ધા કહે છે, “કુંવર! તું તો છે સૌથી ડાહ્યો;  
તારા જેવો બાલુડો મેં દુનિયાભરમાં ના ભાળ્યો!”

હૈયે દાળી છાના રાખી, માતાજી મંદિર ગયાં;  
આબુબાબુ જોઈ કન્દૈયે પછી બારણાં બંધ કર્યાં.

ગોળી એક ઉઘાડી, બખ્ખે હાથ મહીં નાખી જોયું;  
માખણના ફેંદા કાઢીને, મુખ પછી ભરવા માંડયું.

ત્યાં તો દ્વાર ધીમેથી ખુલ્યાં, અને કોઈ અંદર આંચું—  
માથડિયે વીંટયો ધાબળિયો, પણ કા'નાથી નહિ છાનું.

—માતાજી કે પૂછે ત્યાં તો, બાળકન્દૈયો બોલી બઠયો,  
“મા, મા, ચોર નથી; પણ હું તો માખણ ચાખી જોતો'તો.”






## મારો દેશ

મારો દેશ, મારો દેશ, ભારતમૈયા મારો દેશ;  
મારો દેશ, મારો દેશ, સૌથી સારો મારો દેશ.

પુણ્યભૂમિ આ મારો દેશ,  
ધન્યભૂમિ આ મારો દેશ,  
મારો દેશ, મારો દેશ, ભારતમૈયા મારો દેશ.

અન્નતશત્રુ મારો દેશ,  
સુખનો સિંધુ મારો દેશ,  
મારો દેશ, મારો દેશ, ભારતમૈયા મારો દેશ.

અખંડ રહેજો મારો દેશ,  
અનંત તપજો મારો દેશ,  
મારો દેશ, મારો દેશ, ભારતમૈયા મારો દેશ;  
મારો દેશ, મારો દેશ, જય જય મંગલ મારો દેશ.



## રેંટિયે લેન્ને હરિનું નામ

રેંટિયે લેન્ને હરિનું નામ:

રેંટિયો દીન તણો દાતાર—	રેંટિયો—
રેંટિયો ભૂખ્યાનો ભંડાર—	”
રેંટિયો અન્ન જળનો દેનાર—	”
રેંટિયો વસ્તરનો પૂરનાર—	”
રેંટિયો દળદળનો હરનાર—	”
રેંટિયો આંગણનો શણગાર—	,
રેંટિયો ગરીબડાંની ગાય—	”
રેંટિયે ગરવાં ગુણિયલ થાય—	”



## ખાદી દેવ

ગાંધીજી ગુજરાત આળ્યા,  
ખાદીનો પેગામ લાળ્યા,  
રેંટિયોને શાળ લાળ્યા,  
ઘરઘરનું સ્વરાજ લાળ્યા;

હાથે લોંઢીને રૂ લાળ્યા  
હાથે પીંજી પુણીઓ લાળ્યા,  
હાથે કાંતેલા સૂતરની  
હાથ વણેલી ખાદી લાળ્યા.

ઘરઘરથી નરનારી આવો,  
 બુઢાં ઓ ડોશીમા, આવો,  
 અનાથને રાંકડિયાં આવો,  
 દેવામાં ડૂબેલાં આવો;

ખેતરના ખેડૂતો આવો,  
 ડુંગરડાના બીલો આવો,  
 ગામ અને ઘરછોડી રોતા,  
 શહેરી મીલમળુરીઆ આવો.

કાનરિયામાં કાટ ખવાતાં,  
 સડી ખવાઇ લોટ થાતાં  
 રંટિયો ને શાળ તોયે  
 કેં કેં તો ખાવાનું દેતાં

ઘરમાં બેઠાં, માળે બેઠાં  
 ટોળ અને ટપાંમાં બેઠાં  
 નામ હરિનું લેતાં લેતાં  
 ધીમે ધીમે સૂતર કાંતો.

શાળવિયા સૌ શાળ લાવો,  
 પીંજરા સૌ પીંજણુ લાવો,  
 સૂથારીનો સાથ કરીને  
 લુહારી સૌ ત્રાક લાવો;

સૈકાથી લુંટાતા ચાલ્યા,  
પરતંત્રે પીસાતા ચાલ્યા,  
ઘરનો ધંધો ખોઈ દઈને,  
ચૌટામાં વેચાતા ચાલ્યા.

શાળવિયો કહે, દેવ આવ્યો,  
ધંધો મારો લેતો આવ્યો,  
પીંજરો કહે, વીર આવ્યો,  
પીંજણિયામાં પ્રાણ લાવ્યો;  
કોઈ કહે, કારીગર આવ્યો,  
કોઈ કહે, ભડવીર આવ્યો,  
કોઈ કહે, અમ ઉદ્યોગોનો  
સાચો તારણહાર આવ્યો.

અનાથ કે' કે નાથ આવ્યો,  
નોંધારે આધાર આવ્યો,  
ભૂખે પેટે સૂનારાનો  
ખાડાનો પૂરનાર આવ્યો;  
અણપઢનો જાદુગર આવ્યો,  
તપિયાંનો ગુરૂદેવ આવ્યો,  
શિક્ષિતોનો કલાકાર  
દુઃખીનો “ખાદી દેવ” આવ્યો.

## રૂંડેરો રેંટિયો

ઊગે સૂરજ એક આલમાંરે, એનો કેસરિયો રંગ  
હલિ ચઢે આનંદની, હારે ફૂટે હૂડે ઉમંગ—  
એવો રૂંડેરો રેંટિયો

રાતે ઊગે આલ ચાંદલોરે, એનો શીજો પ્રકાશ  
વાયુ આવી વહે કાનમાં, હારે એનો મીઠો રણકાર  
એવો રૂંડેરો રેંટિયો.

જેવો શિયાળો ધાળજો રે, જેવી દીલ પર રાખ,  
ખોળે ભરું કે શું કરું, હારે દોટી લીકું શું બાથ  
એવો રૂંડેરો રેંટિયો.

જેવો ઉન્હાળે વાયરો રે, જેવી સાગરની લહેર,  
જેવી તરુવર છાંયડી, હારે જેવી કુદરતની મહેર  
એવો રૂંડેરો રેંટિયો.

જેવો ચોમાસે વાયરો રે, જેવું ખેતરમાં ધાન,  
જેવો નિનાદ પંખી તણા, હારે જેવો સ્નેહી સંગાથ  
એવો રૂંડેરો રેંટિયો.

આપે ભૂખ્યાંને ખાજરીરે, કરે સ્વાધીન ટટાર  
રાખે સહુને ઘર આંગણે, હારે એની ઓથે સ્વરાજ  
એવો રૂંડેરો રેંટિયો.



મારી મૂડી રેંટિયો, પગ ભાગ્યાનો ટાંટિયો

ભાંગીતૂટી કુંપડી ડાશી રહેતી દૂબળી,

દહાડે કાંતે રાતે કાંતે આંદરણમાં બેઠી કાંતે  
જાડું રાડું ખાતે પીતે ઝીણું ઝીણું સૂતર કાંતે,  
સાંજ પડે અંધારું થાય, ડાશી બેઠી કરે વિચાર  
આજે છે પુનમની રાત કલે તો અંધારી રાત.

તેલ નથી, દીવેલ નથી, દીવો કરવા ઠામે નથી  
બંટી કે બાજરીઓ નથી ખાવા વાશી ધાને નથી.  
આંખોમાં પાણી ઉભરાય હૈયું દાબી રાતી જાય  
મારી મૂડી રેંટિયો, પગ ભાગ્યાનો ટાંટિયો,

ચાંદા ચાંદા નીચે આ', મારા ઘરનો દીવો થા  
દીલ દયાળુ ચાંદા ભા, ઘરડી ડોશીની સુણુ ધા,  
તેલ નથી, દીવેલ નથી, દીવો કરવા ઠામે નથી  
ખંટી કે બાજરિયો નથી, ખાવા વાશી ધાને નથી.

અંધારામાં કાંતું શું? કાંતું નહિ તો ખાઉં શું?  
વેઠ મજૂરી ક્યાંથી કરું? ઠાંસા ઠસા ક્યાંથી ખમું?  
મારા તો પગ ભાંગી પડ્યા, મારા તો રામ ખુટી પડ્યા  
મારી મૂડી રેંટિયો, પગ ભાગ્યાનો ટાંટિયો.

ડોશી રેંટ ફેરવતી જાય, જળની ધારા વહેતી જાય  
ટૂંકા ટૂંકા કાઢે તાર, થર થર કંપે એની કાય.  
ચાંદો ત્યારે જોલો હસી, માડી, ના ચિંતા કર કરી,  
આવ્યો ત્યાં વંટોળ ચઢી, ધત્તી ઝુંપડી નીચે પડી.

ધૂળ આકાશે ધાય, સાથે ડોશી ઉડી જાય,  
રેંટ તથાપી બંધ ન થાય, ચક્રકર ચક્રકર ફરતો જાય.  
ડોશી ઊંચે ઊંચે ગઈ ચાંદામાં જઈને એ રહી  
આજે પણ એ ત્યાં દેખાય, સૂતર કાંતે ને ગીત ગાય.

ભાંગીતૂટી ઝુંપડી, ડોશી રહેતી દૂબળી  
વાવંટોળે ઊડી ગઈ, ચાંદામાં જઈને એ રહી  
મારી મૂડી રેંટિયો, પગ ભાગ્યાનો ટાંટિયો.





## જય જય પ્રિયતમ મમ દેશને

રાગ. કલ્યાણ.

જય જય પ્રિયતમ મમ દેશને:

ગાઉં સદા શુભ મંગળ તારા  
નમન નમન પ્રિય માતને—જય૦

તવ સ્મરણે બલ દેહ ભરું હું  
નમન નમન તવ નામને—જય૦

ભય ન રહે મન તુજ પદસ્પર્શે  
નમન નમન મુજ દેશને—જય૦

## ઝરનો પ્યાલો

( રાગ સારંગ )

રાણો અંતર વિચારે છે એમ, મીરાં થાય મૃત્યુવશ કેમ.  
મીરાંએ કુળ મારું લગ્નવ્યું, મીરાંથી ઘર હીન ગણાયું  
એણે રાજની રીત ન રાખી, કાધા બાવા વેરાગી સંગાથી  
એણે કુળની મરજદ લોપી, સાંગ સંજંધારે તરછોડી. -૧

એણે માન્યું કહ્યું નહીં કેનું, એણે રાખ્યું નહિ મન કેનું.  
એણે રાજગુરુ અવ માન્યા, એણે રાજપતી અપમાન્યા,  
એણે ધર્મ કે કર્મ ન જાણ્યા, એણે શાસ્ત્ર પ્રમાણ ન માન્યા  
મારે કરવું હવે કંઈ એમ, મીરાં થાય મૃત્યુવશ કેમ. -૨

એમ રાણો વિચારે અંધીર, દાસ લાવે ત્યાં કેસર ખીર  
પ્યાલો લીધો રાણાજીએ હાથ, પીવા લીધો પછી મુખ પાસ.  
લાંતો આવ્યું કંઈ દીલ યાદ, પ્યાલો ભોંય મૂક્યો તત્કાળ.  
ઓલાયો ફત પાડીને હાક, દીધી આજ્ઞા દઈ ખૂબ ધાક. -૩

લાવ એક પડીકી તું ઝેર, આજ લેવું છે કુળનું વેર.  
જય પીગણી દુધમાં એવું, લાગે દુધમાં રંગ ન તેવું.  
લાવ બીધણ કારમું ઝેર, પીતાં જય મીરાં જમ ઘેર  
સુણી સેવક દોડ્યો જય, પડીકી એક લાવિયો ત્યાં -૪

રાણો ખુશી થઇ થઇ જુએ, સુખ થાશે મીરાં આજ મુએ  
ધીરે ધીરે ઉઘાડી પડીકી, રાણો જોઇ રહ્યો ટીકી ટીકી;  
એને અંતર થાય ઉમંગ (કે) દુધમાં નહિ લાગશે રંગ  
ઝેર ધીરેથી દુધમાં નાખ્યું, થોડું થોડું કરીને ઉતાર્યું -૫

લઇ દાતણ દુધ હલાવ્યું, લાગે દાતણ આગમાં ખાળ્યું  
રાણો થાય ધણો પ્રસન્ન મીરાં આજે થશે અવસન્ન.  
દુધ ખાલો ઉઠાવ તું હાથ, દેજે મીરાને હાથથી હાથ  
કહેજે રાણાજી કરે છે યાદ, દુધ મોકલ્યું ભેટ સોગાદ. -૬

તમે ભૂલો રાણાજી ન ભૂલે, હેત માયા વિસારી ન મેલે  
આવો યાદ તમે દિન રાત તેથી રાણો કરે અશ્રુપાત  
આજે બેઠા પીવા દુધ ખીર, આવ્યાં યાદ થયા એ અધીર  
મને મોકલ્યો છે તમ પાસ, દેવા દુધ આ હાથથી હાથ. - ૭

સુણી દુત બદે પછી એમ, કરે સિદ્ધ હું આપની નેમ.  
મને કહેવું પડે ન કાંઈ રાખો ખાતરી અંતર માંહી  
મને આવો અનુભવ મોટો, પાડું છઠ્ઠીના લેખને ખોટો,  
જાઉં દોડતો પાઉં હું દુધ, મીરાં જાય ભૂલી શુદ્ધબુધ. -૮

દુહો:        મીરાં શુધ બુધ ભૂલવી, પહોંઆડું પરલોક  
              એરીકર રહેજો તમે, પાઉં ઝેર છત્તોક.

( ૫૧ )

( ૨ )

મીરાં કૃષ્ણનું ધ્યાન ધરે છે, પૂજા સેવાને પાઠ કરે છે  
મીરાં મંગળ મંત્ર જપે છે, પ્રીતે ઇશ્વર નામ સ્મરે છે.  
મીરાં પાપ પડી ને નમે છે, એનાં નેત્રથી નીર વહે છે.  
એનો કંઠ ટુંધાઈ પડે છે, મીરાં કાંઈ ન બોલી શકે છે. -૧

એવે દુત લઈ દુધ આપ્યો, કહે રાણાએ સંદેશ કહાવ્યો.  
આવો યાદ તમે દિન રાત, તેથી રાણો કરે અશ્રુપાત  
આજે બેઠા પીવા દુધ ખીર આપ્યાં યાદ થયાં એ અધીર  
મને મોકલ્યો છે તમ પાસ, દેવા દુધ આ હાથથી હાથ. -૨

સુણી મીરાં લીધું દુધ હાથ, દંબી દુત કરે પ્રણામ  
મીરાં જુએ નહિ આસપાસ, પ્યાલો મૂક્યો પ્રભુજીની પાસ.  
પ્રભુ નૈવેદ્ય આજ ધરું છું, રાણાનું શુભ યાદ કરું છું  
એને સુખ ને સાંત્વન હોજો, એને શાન્તિ અખડિત હોજો. -૩

એને દુઃખ ધણું હું દઉં છું એને અંતર પીડ કરું છું  
પ્રભુ એને સદા સુખ રાખ, એને જીવનમાં યશ આપ.  
નાથ માગું છું મંગળ સૌનું પ્રિય ઇચ્છું હું ખલકમાં સૌનું  
મારે વેર કે ઝેર ન કોથી, વેરઝેર ન કોઈને હુંથી. -૪

એમ બોલી પ્યાલો લીધો હાથ, પીવા લીધો પછી મુખ પાસ  
ત્યાં તો દુત કરી ચિચિયારી બોલ્યો ફાળ ભરી અણુધારી.  
રાણાને તમથી ખૂબ વેર, ઝીણું દુધમાં નાખેલ ઝેર.  
માટે દુધ પીવાનું જવા દો, મૈયા, લાવો મને મરવા દો. -૫

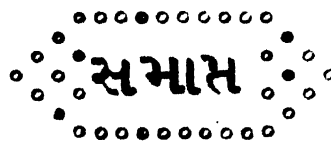
( ૫૨ )

સુણી મીરાં ન કંપે લગીર, મુખ એમને એમજ સ્થિર  
પ્યાલો હાથથી ભોંય ન મૂક્યો, દુતને પ્રતિહિતર દીધો.  
રાણાએ મને લાવીને યાદ, દૂધ મોકલ્યું બેઠું સોગાદ  
મને વેર ન કાઢતી સાથે, નથી અંતર ઝેર જરાકે. -૬

ઝેર વેરજો મારામાં નથી, પ્યાલામાં પછી આવશે ક્યાંથી ?  
રાણાને સુખ સાંતવન હોજો, એને શાન્તિ અખંડિત હોજો  
દૂત ખૂબ કહે કરજોડી, ભોંય ભીંજવનો રોષ રોષ,  
મૈયા કાંઈ પ્રસાદ તો આપો, પાપનું પ્રાયશ્ચિત કરાવો. -૭

મીરાં બાળુ ફરીને જુએ છે, દુત દડદડ અશ્રુ રુએ છે  
મીરાં એમ વદ્યાં પછી એને, ભાઈ શાન્તિ હજો દિશ તારે.  
માગ મંગળ સૌનું સદૈવ થાજે નહિજ નિરાશ કદીય.  
મૃત્યુ તણી ઉતાવળ જોને, ઝેર પીવા અધિકાર તેને. -૮

ઘટઘટ મીરાં પી ગયાં લાગ્યું નહિ કંઈ ઝેર  
શ્રદ્ધા અચળ પ્રભુ વિષે, એને ન ઝેર ને વેર.



## શ્રી “પ્રકાશ” અંથમાળા: મોડાસા.

આ અંથમાળાનું વાર્ષિક લવાજમ માત્ર એક રૂપિયા છે. મહાર ગામ માટે રૂ. ૧૧ છે.



અંથમાળા ખાતે એક વર્ષમાં કુલ ચાર પુસ્તકો આહુકને મળશે. પુસ્તકો સમાજને રૂચિ કર થઇ પડે તેવાં પસંદ કરી પ્રકટ કરવામાં આવશે.



પ્રથમ વર્ષનાં એ પુસ્તકો પ્રકટ થઇ ચુક્યાં છે: ખીજાં એ તુરતમાં જ પ્રકટ થશે.



આહુક ન હોય તે આહુક થાય અને ખીજાંમાને આહુક ખનાવે. આહુકો વધતાં પુસ્તકો દળાદાર અને વધારે સસ્તાં મળશે.

# “ પ્રકાશ ” ગ્રંથમાળા—મોડાસા.

પુસ્તક. ૧.

સાદી સીધી વાતો ભાગ ૧

અપૂર્વ રસીલી અને સમાજને રૂચીકર એવી લાંબી વાર્તાઓનો સંગ્રહ જે વાંચતાં બાળક વર્ગને ભાગ્યેજ અધુરી મુકવી ગમશે. રા. રા. ભોગીલાલ ગાંધીની પ્રસ્તાવના સાથે પૃષ્ઠ. ૮૨ કીંમત માત્ર ૦-૩-૦ પોસ્ટેજ ભુદ્.

પુસ્તક. ૨.

જે આપના હાથમાંજ છે. એટલે એની રસિકતા વિશે લખવું અસ્થાને છે. નાનાં અને મોટાંને ગમે તેવું વાચક વર્ગને એક વખત વાંચવાથી ખાતરી થશે. પૃષ્ઠ ૫૬ હામળ ઉંચા કાઠિન સાધક છતાં કીંમત માત્ર ૦-૫ ૦ પોસ્ટેજ ભુદ્.

પુસ્તક. ૩.

હવે પછી દુકં સમયમાં બહાર પડનાર પુસ્તક “નીલમણી” સમાજને રૂચીકર, જ્ઞાન સાથે ગમ્મત પડે તેવી લાંબી વાર્તાનું આ પુસ્તક વાંચનાથી વાચક વર્ગને જરૂર એ પ્રત્યે રસ ઉત્પન્ન થશે.

આજેજ લખો: “ શ્રી પ્રકાશ ગ્રંથમાળા ” કાર્યાલય  
મોડાસા.

